

Hørings svar 24. juni 2022, *Barnets Lov*

INDDRAGELSE AF BARNET ELLER DEN UNGE

Indledningsvist vil vi gerne understrege, at vi finder det positivt, at *Barnets Lov* imødeser barnet og den unges ret til i langt højere grad, at blive inddraget i egen sag. Vi finder det også positivt at barnet eller den unge, får en eksplicit ret til at få sin holdning indeholdt i afgørelser om samvær med forældre og netværk. Vi ser endvidere tiltaget om *barnets plan* som positivt, herunder særligt at kommunen skal samarbejde med barnet og dets forældre i udarbejdelse heraf. Vi er enige med forslaget i, at denne fremgangsmåde vil give en mere balanceret forståelse af barnet eller den unge og deraf de behov der måtte være.

Vi vil dog anbefale at *barnets plan* bliver et krav i alle sager, og ikke afhænger af en *konkret socialfaglig vurdering*. Endvidere vil vi anbefale at der fastsættes krav om, at kommunerne følger op på *barnets plan* indenfor en ufravigelig afgrænset tidsperiode. Uden dette krav vil der være risiko for, at en opfølgning bliver tilsidesat og indsatserne ikke reguleret i tide.

Praksis i dag viser at kommunerne reelt ikke inddrager barnet eller den unge i sin egen sag, selvom den nuværende lovgivning tilskriver, at børn og unge skal inddrages i egen sag. Vi kan derfor blive bekymrede for om ansvaret for at inddragelsen reelt sker, tilfalder barnet eller den unge. Dette f.eks. ved at barnet eller den unge overlades til at være den opsøgende part såfremt det vil inddrages. Vi anbefaler derfor at *Barnets Lov* indeholder konkrete tiltag som myndighedsmedarbejderen skal udføre med henblik på at barnets ret til inddragelse opfyldes. Tiltagene kan f.eks. være krav om at barnet eller den unge:

A) skal oplyses om sine rettigheder herunder også retten til en bisidder indenfor en ufravigelig afgrænset tidsperiode fra sagens opstart,

B) skal være inviteret til en samtale indenfor en ufravigelig afgrænset tidsperiode fra sagens opstart,

DEFINITION AF BARNETS BEDSTE OG TARV

Der forefindes for nuværende ikke en national definition af barnets tarv og bedste. Denne mangel resulterer i en høj divergens i vurderingen af barnets bedste. Barnets bedste kan for nuværende tolkes ud fra den enkelte myndighedsmedarbejders skøn og vurdering og der ses deraf en differentieret praksis i kommunerne. En tvangsanbringelse eller bortadoption bør ikke ske på baggrund af et skøn, og deraf være afhængig at den enkelte medarbejders personlige bias, forforståelse og uregulerede erfaringer, om hvad barnet eller den unges bedste er. Vi anbefaler derfor at *Barnets Lov* indeholder en præcisering af hvad man opfatter som "barnets bedste" og hvordan man vil nå frem til et grundlag for at vurdere dette, herunder hvilke metoder og fagligheder, der tænkes at blive anvendt, samt i hvilket omfang kommunerne forpligtes til at inddrage forældre og børn aktivt i denne vurdering.

Vi anbefaler tillige at Konventionen om Børns Rettigheder implementeres fuldt ud i dansk lov.

Indtil barnets bedste er defineret ind i en tydelig dansk kontekst anbefaler vi, at *Barnets Lov* kommer til at indeholde konkrete eksempler på hvad barnet bedste er. Endvidere anbefaler vi at det konkretiseres hvad

der f.eks. udgør "særlige forhold", "åbenbar risiko" eller "tungtvejende grunde" til, at foretage de indgribende afgørelser som tvangsanbringelse og bortadoption er.

FORVALTNINGSDOMSTOL OG AUTORISATION

Selvom det potentielt kan være positivt for barnet eller den unge at lempe på kommunens forpligtelser, kan det også være forbundet med stor usikkerhed og inkonsistens i sagsbehandlingen. Sager behandles meget forskelligt fra kommune til kommune, hvor nogle kommuner har udviklet en kultur, hvor trusler om tvangsanbringelse af børn i fin trivsel, opdigtede udsagn om børn og forældre og videreførelse og videreformidling af usande påstande til andre myndigheder hersker i børn- og unge forvaltningerne. En sådan kultur kan være skadelig for børn og unge, da sagsbehandlingen og afgørelser tit træffes ud fra myndighedsmedarbejderens personlige bias, forforståelse og uregulerede erfaringer. Der ses også mange eksempler på at kommunerne ikke iagttager den nationale lovgivning på børn- og unge samt handicapområdet, hvor der er en høj fejlprocent i særligt anbringelsessagerne.

Flere af de såkaldte frikommuner fortolker denne status som om de er fritaget for deres retssikkerhedsmæssige forpligtelser, såsom notatpligten, hvilket skaber utryghed og mistillid til kommunen blandt særligt forældre. Dokumentationskravet svækkes i lovforslaget, hvilket øger risikoen for, at misforståelser, fejl og direkte usandheder i sagens akter, fører til vidtrækkende afgørelser med livsvarige skadelige konsekvenser for de berørte borgere.

Ifølge Radio 24/7's nylige afdækning af Ankestyrelsens afgørelser i sager vedrørende børn og unge, har Ankestyrelsen tilsyneladende ikke fundet det relevant at sanktionere en kommune med dagsbøder eller rejse tilsynsager. Dette til trods for, at de har omgjort hundrede tusinder af kommunernes afgørelser. Et beskikket medlem af Ankestyrelsen, udpeget af socialministeren udtaler blandt andet:

"Ankestyrelsen tillægger aldrig forældres dokumentation nogen værdi i f.eks. tvangsfjernelsessager. De ved reelt ikke om de fjerner de forkerte børn".

Selvom dansk lov tilsiger at forældre kan få prøvet en anbringelse uden samtykke ved Ankestyrelsen og efterfølgende ved en domstol, er det dog sjældent at disse instanser efterprøver det materielle grundlag og indholdet i en sag, herunder om det skøn der er foretaget af kommunen er baseret på faktuelle og reelle oplysninger. Vi kan derfor være bekymrede for, om reduceret kontrol og forpligtelser for kommunerne resulterer i nedsat retssikkerhed for børnene og de unge samt deres familier. På denne baggrund opfordrer vi til, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at løfte bevisbyrden for de påstande, der fremsættes mod forældre i anbringelsessager. Endvidere opfordrer vi til at en tvangsanbringelse sker på baggrund af målbare kriterier.

For at imødekomme eventuelle kommunale misbrug af de mere dynamiske regler i *Barnets Lov*, anbefaler vi at der etableres en forvaltningsdomstol i Danmark og at socialrådgivere autoriseres.

DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSKONVENTION

Vi kan være bekymret for, at *Barnets Lov* indeholder tiltag der krænker Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8 om børn og forældres ret til familieliv. Retten til familieliv er en ufravigelig rettighed i medfør af artikel 8 og i medfør af artikel 12 i FNs Verdenserklæring. Barnet er en del af sin biologiske familieenhed, der har egne rettigheder i medfør af Konventionen om Barnets Rettigheder.

Vi er særligt bekymrede overfor forslaget om, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om tvangsanbringelse af et spædbarn *inden* det er født. Dette særligt fordi der i forslaget mangler konkrete eksempler på, hvornår der er tale om "*helt særlige tilfælde*". Yderligere kan det være forbundet med stor risiko for udviklingen af spædbarnet, såfremt man stresser moderen under graviditeten med trusler om at tvangsanbringe hendes ufødte barn.

Det er endvidere ikke tilstrækkeligt, at kommunen alene skal *overveje* alternative og mindre indgribende indsatser, da der således vil være en høj risiko for, at økonomiske hensyn vil få afgørende betydning i en anbringelsessag af et spædbarn.

Domspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol understreger da også, at myndighederne skal iværksætte alternative og mindre indgribende indsatser før en anbringelse kan foranstalles. Der er ingen domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, der tilsiger at myndighederne alene skal *overveje*, at iværksætte mindre indgribende foranstaltninger, hvorfor vi anbefaler at denne del af lovforslaget bortfalder.

I FN's "Guidelines for the Alternative Care of Children" af 24. februar 2010. I afsnit II (a), punkt 3, fastslås princippet om, at anbringelse af børn uden for deres familie skal tilrettelægges således, at man mest muligt øger muligheden for, at barnet kan returnere til sin familie. I de efterfølgende afsnit beskrives den indsats, som myndighederne skal foretage for at støtte familier i at kunne passe deres egne børn.

I punkt a i afsnittet om "Children deprived of a family environment" i "Concluding Observations" of the Committee on the Rights of the Child vedrørende Danmark af 4. februar 2011 anbefaler komiteen, at de danske myndigheder i højere grad "tilbyder tilstrækkelig støtte" ("provide appropriate support") til familier for at begrænse omfanget af anbringelse af børn uden for hjemmet.

Formodninger og subjektive skøn er betegnet, som **arbitrær adfærd**, der udgør en krænkelse af EMRK art. 8 jf. CASE OF ÓNODI v. HUNGARY, no. 38647/09 af 30. Maj 2017, præmis 29 og 30:

"2. The Court's assessment

(a) General principles

29. The Court reiterates that the mutual enjoyment by parent and child of each other's company constitutes a fundamental element of "family life" within the meaning of Article 8 of the Convention (see, among many other authorities, *Monory v. Romania and Hungary*, no. 71099/01, § 70, 5 April 2005 and *Nazarenko v. Russia*, no. 39438/13, § 60, ECHR 2015 (extracts)).

30. The essential object of Article 8 is to protect the individual against arbitrary action by public authorities. There are, in addition, positive obligations inherent in an effective "respect" for family life. In both contexts regard must be had to the fair balance that has to be struck between the competing interests of the individual and the community, including other concerned third parties, and the State's margin of appreciation. The Court has already repeatedly held that in matters relating to their custody the interest of children are of paramount importance. The child's best interests must be the primary consideration and may, depending on their nature and seriousness, override those of the parents (see *Sahin v. Germany [GC]*, no. 30943/96, § 66, ECHR 2003-VIII and *Płaza v. Poland*, no. 18830/07, § 71, 25 January 2011).

Den praksis der udspringer af myndighedspersoners forståelse af princippet om "skønsmæssig vurdering", ses, at være den arbitrære adfærd præmis 30 omhandler. Princippet giver hjemmel til at fremkomme med fremtidsforudsigelser og subjektive skøn, hvilket medfører systematiske krænkelse af artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Vi ser endvidere at der er udfordringer i forslaget om, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelser om bortadoption af børn og unge i sager hvor ungdomskriminalitetsnævnet har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller ung. Vi finder det yderst tvivlsomt, at det er i barnet eller den unges tarv, at blive bortadoptere efter det fyldte 10. år jf. Justitsministeriets egen undersøgelse fra 2010 "Adoption, psykiske lidelser og kriminalitet blandt 15-27-årige".

SAMVÆR

Et barns eventuelle "negative" reaktioner efter samvær med dets biologiske forældre, må ikke, som det gøres i dag, tolkes snævert. Reaktionerne bør undersøges i konteksten af adskillelsesproblematikker, traumer, sorg samt plejernes samarbejdsvillighed med den biologiske familie. Barnet bør løbende høres i en samværsperiode, og dets mening om samvær med sine biologiske forældre skal inddrages i afgørelserne om samvær. Vi anbefaler at myndighederne udviser fleksibilitet og villighed til løbende, at tilpasse samværet til barnets behov.

Såkaldte "negative" reaktioner bør ikke anvendes til, at reducere kontakten til barnets biologiske familie, medmindre det er fordi barnet, har været udsat for fysisk og/eller psykisk vold og/eller overværelse af vold og/eller seksuelle overgreb. Er der tale om at barnet er blevet tvangsanbragt fordi der er vold i familien, skal myndighederne undersøge om der er tale om partnervold, hvor der er en udøver og et offer. Barnets skal beskyttes mod udøver sammen med den af forældrene som er offer for volden. Beskyttelsen kan f.eks. være ophold på krisecenter jf. SEL § 109 og § 110.

UDDANNELSE & KVALIFIKATIONER

I dag begås der anbringelser uden samtykke af børn med autisme og andre neurodivergente udfordringer. Det samme gør sig gældende med børn og unge i familier med partnervold, hvor den ene forælder er udøver og den anden offer. Mange af disse anbringelser kunne have været undgået, såfremt myndighedsmedarbejderne eller fagpersonerne i kommunernes børne- og unge forvaltninger, havde haft de fornødne kompetencer indenfor handicap og voldsområdet.

Forslagets § 47 stk. 4 omfatter blandt andet disse sager, hvor manglende kompetencer hos myndighedsmedarbejderne og fagpersonerne kan resultere i indgribende afgørelser om tvangsanbringelse uden der foreligger tilstrækkelig dokumentation for, at en anbringelse er til barnets bedste.

Vi anbefaler derfor at der udarbejdes en *skal*-bestemmelse om, at alle fagpersoner der er involveret i en anbringelses- og bortadoptionssag uden samtykke, besidder specifik og konkret viden om sårbare børn, krise, traumer, sorg, vold, overgreb, adskillelsesproblematikker og ikke mindst børn med handicap og neurodivergens samt deres familier.

Vi anbefaler endvidere at personer med myndighedsstatus i disse sager, har en grunduddannelse på minimum 210 ETCS-point og gerne mere.

Såfremt *Barnets Lov* skal bidrage med en positiv forandring for børn og unge i Danmark, er det afgørende at alle faglighederne omkring barnet eller den unge inddrages og har kompetencerne til at løfte opgaven.

Psykologer: Kompetencer i vold mod børn, herunder overværelse af vold¹ er ikke et krav i autorisationsuddannelsen for psykologer. Tillige er det heller ikke et krav i autorisationsuddannelsen, at

¹Socialstyrelsen: <https://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/seksuelle-og-voldelige-overgreb/fysiske-og-psykiske-overgreb/definition-og-lovgivning-om-vold-mod-born-og-unge>

psykologer har indgående kendskab til neurodivergente udfordringer hos børn, f.eks. autisme. Vi anbefaler derfor, at autoriserede psykologer der foretager forældrekompetenceundersøgelser og børnesagkyndige undersøgelser i sager omhandlende anbringelser, besidder særlige kvalifikationer vedrørende de udfordringer der undersøges. Endvidere anbefaler vi at psykologer der medvirker i et børn- og ungeudvalgsmøde, udvælges ud fra de særlige og specifikke kompetencer den pågældende sag nødvendiggør. Ved at sikre at psykologerne besidder de rette kompetencer, sikres det at *barnets bedste* altid er hævet over bias/partiskhed.

Plejefamilier: I dag er der kun minimale krav til personer, der ansættes som plejere for børn og unge der anbringes udenfor hjemmet. Ofte har plejerne ikke de fornødne kompetencer til, at varetage et plejebarns specifikke behov, hvilket kan resultere i gentagne flytninger af barnet eller den unge. For at garantere stabilitet og kontinuitet i en anbringelse, anbefaler vi at plejere og plejefamilier får foretaget en forældrekompetenceundersøgelse *inden* de modtager barnet eller den unge. Endvidere anbefaler vi at der indføres krav om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde plejere en relationsforanstaltning sammen med barnet eller den unge².

Myndighedsmedarbejdere: Myndighedsmedarbejdere skal certificeres til at udarbejde risikovurderinger, og der bør være kvalitetsstandarder for sikkerhedsarbejdet i familier med vold. Endvidere bør sagsbehandlere, familiebehandlere, områdeledere og afdelingschefer i kommunernes børn- og unge forvaltninger, have grundlæggende viden om vold mod børn, partnervold, seksuelle overgreb, overværelse af vold og psykisk vold.

Frontpersonale: Lærere, pædagoger og andet frontpersonale er en integreret del af opsporingsarbejdet, hvorfor vi tillige anbefaler at disse faggrupper tilegner sig voldsfaglige kompetencer.

Vi anbefaler at der udvikles en uddannelse på minimum 30 ETCS- point til frontpersonale og myndighedsmedarbejdere, herunder lærere, pædagoger, ansatte i Familieretshuset, ansatte ved domstolene, ansatte i Ungdomskriminalitetsnævnet, ansatte i Ankestyrelsen samt eksterne aktører såsom psykologer skal uddanne sig i.

En øget voldsfaglighed hos frontpersonale og myndighedsmedarbejdere vil resultere i et bedre opsporingsarbejde. Vi anbefaler at alle kommuner pålægges, at udarbejde handleplaner for opsporingsarbejdet og forebyggende indsatser med henblik på at nedbringe vold mod børn, partnervold og drab.

OPLYSNING

Vi anbefaler øget oplysning i samfundet om psykisk og fysisk vold mod børn samt om partnervold og partnerdrab, indeholdende udøvers adfærd samt konsekvenser og reaktionsmønstre for børnene. Endvidere anbefaler vi øget oplysning om victim blaming, stalking by proxy samt om de videnskabsbaserede konsekvenser der sker hos børn ved adskillelse fra deres biologiske omsorgsperson.

BØRN OG UNGEUDVALGET

Den administrative anbringelsesform ved Børne- og Ungeudvalget, Ankestyrelsen og domstolene, kan indeholde retssikkerhedsmæssige udfordringer og ændringer bør overvejes ved implementeringen af *Barnets Lov*.

² En relationsforanstaltning kan være en MIM-test (Marschak Interaction Method) og Theraplay (legeterapi).

Politikere:

Blandt ulemperne ved at have politikere fra den pågældende kommune, hvor myndigheden er placeret, er forholdet om, at der er økonomiske overvejelser forbundet med barnets liv. De økonomiske incitamenter er både gældende for kommunens hyppige anvendelse af tvangsanbringelse fremfor hjælp i hjemmet, men gør sig også gældende for vederlagstænkningen, hvor der er en åbenbar interesse i at have et mandat i et Børne- og Ungeudvalg, der kan supplere den ordinære løn.

Endvidere ses en bias grundet politiske holdninger blandt andet overfor borgere af anden etisk herkomst end dansk, som ofte omhandler mangel på forståelse og accept af anden kultur og overfor borgere af anden socialstatus. Manglen på upartiskhed og juridisk kapacitet over for den myndighed, hvor politikerne er valgt, forhindrer dem i at anerkende, hvis myndigheden har begået fejl i sagen. En fejl kan resultere i et økonomisk ansvar og negativ omtale for kommunen, som politikeren er valgt i.

Dommere, der ikke udgør en domsmyndighed:

Ulemperne ved at have en dommer fra byretten i udvalget er, at forældrene og børnene får fornemmelsen af, at deres sag prøves for en dommer. I udvalget har dommeren ingen forpligtelser som dommer.

Dommeren er placeret i udvalget for at undersøge, om dokumenterne opfylder kravene til formalia, men ikke at undersøge, om indholdet i dokumenterne er sandfærdigt.

At have en dommer fra byretten placeret i udvalget forhindrer en anden dommer fra samme domstol i at fremkomme med et andet resultat af sagen, da en dommer allerede har underskrevet beslutningen. Man kan erfare, at det er præsidenten for byretten, der er placeret i udvalget, hvilket giver juridiske betænkeligheder ved, at en underordnet ved domstolen skal gå imod præsidentens beslutning.

Det er tillige betænkeligt, at Ankestyrelsen, som klageinstans, er beklædt med ansatte, der juridisk fagligt, er en dommer underlegen, men som i klageinstansen, skal have mulighed for at gå en dommer fra udvalget imod.